

Målnummer: M6241-05 **Avdelning:** 13

Avgörandedatum: 2006-04-06

Rubrik: Miljösanktionsavgift-----Miljööverdomstolen (MÖD) delade underrättens bedömning att det förelåg grund för att ta ut miljösanktionsavgift då bolaget inte anmält hantering av 1027 kubikmeter flytande bränsle under år 2004 vilket översteg gränsen för anmälningsplikt, som var 1000 kubikmeter. MÖD fann överträdelsen objektivt sett mycket ringa. Den kommunala nämnden hade genom tidigare anmälan känt till att bolaget sedan många år tillbaka hanterade motorbränslen. Bolagets underlåtenhet att i rätt tid anmäla hanteringen hade med hänsyn härtill haft en ur miljöskyddssynpunkt närmast försumbar betydelse. Vid en sammantagen bedömning av dessa omständigheter jämfört med avgiftens storlek 25 000 kr, fann MÖD att det skulle vara uppenbart oskäligt att ta ut miljösanktionsavgift. Nämndens beslut undanröjdes. En ledamot var skiljaktig.

Lagrum:

- 30 kap. 1 § miljöbalken (1998:808)
- 21 § 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- Punkt 1.1. i bilagan till förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter

Rättsfall:

REFERAT

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, miljödomstolen, dom den 7 juli 2005 i mål nr M 1511-05, se bilaga A

KLAGANDE

OB

Ställföreträdare: J-IO, samma adress

MOTPART

Miljö- och räddningsnämnden i Varbergs kommun 432 80 Varberg

SAKEN

Miljösanktionsavgift

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av miljödomstolens dom undanröjer Miljööverdomstolen miljö- och räddningsnämndens i Varbergs kommun beslut den 9 maj 2005 i ärende nr 1997-000721.

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

OB (bolaget) har yrkat att Miljööverdomstolen skall upphäva beslutet om miljöstraffavgift.

Miljö- och räddningsnämnden i Varbergs kommun (nämnden) har motsatt sig bolagets ändringsyrkande.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i Miljööverdomstolen åberopat samma omständigheter som vid miljödomstolen med följande tillägg.

Bolaget

Miljöstraffavgiften är uppenbart oskäligen

Det måste anses uppenbart oskäligt att en straffavgift i storleksordningen 25 000 kr utgår vid ett helt tillfälligt och obetydligt överskridande av en volymgräns för anmälningsplikt på det sätt som skett i detta fall. Den "överträdelse" som bestraffas med en straffavgift på 25 000 kr har således pågått under mindre än en veckas tid och motsvarat ett överskridande med 2,7 %. Detta förutsatt att det med år avses kalenderår, vilket inte kan utläsas i lagtexten.

Miljöstraffavgift kan endast utgå när en verksamhet påbörjas

Miljödomstolen refererar i sina domskäl till 30 kap. 1 § första stycket punkten 2 miljöbalken där det anges att en miljöstraffavgift utgår för den som påbörjar en verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig utan att tillstånd har meddelats eller anmälan gjorts. Det framstår som ologiskt att påstå att den ifrågavarande verksamheten (detaljhandel med drivmedel och bilreparationsverkstad) skulle ha påbörjats under julhelgen 2004 i samband med att volymgränsen 1 000 kubikmeter överskreds. Verksamheten påbörjades i början på 1980-talet. Vad som hände julhelgen 2004 bör snarare beskrivas som att det då skedde en tillfällig ökning/ändring av den befintliga verksamhetens årliga omsättning. Detta kan rimligtvis inte jämföras med att en verksamhet skulle ha påbörjats utan anmälan på det sätt som krävs för att en miljöstraffavgift skall utgå enligt 30 kap. 1 § första stycket punkten 2 miljöbalken.

Verksamheten var anmäld enligt 9 kap 6 § miljöbalken

Anmälan av verksamheten hade redan gjorts. Det som gjorde verksamheten anmälningspliktig var mellanlagringen av blybatterier. Enligt vad som framgår av anmälan beskrivs verksamheten i anmälan som "Detaljhandel med drivmedel. Bilreparationsverkstad". Miljö- och hälsoskyddskontoret meddelade 2003-06-03 ett särskilt beslut rubricerat "Beslut för anmäld miljöfarlig verksamhet, Otterdahls Bilservice AB, Aleslöv 2:22". Syftet med anmälningsplikten enligt miljöbalken är att tillsynsmyndigheten skall få kännedom om de miljöfarliga verksamheter som bedrivs i kommunen och kunna meddela de råd och förelägganden som behövs. Miljö- och hälsoskyddskontoret gjorde ett tillsynsbesök hos bolaget redan 1997. Vid besöket konstaterades att verksamheten bestod av drivmedelsförsäljning, fordonsverkstad, fordonstvätt samt kemikalieförsäljning. Ett antal råd meddelades för verksamhetens olika delar. Bolaget gör således gällande att den verksamhet som bolaget bedriver på platsen bör ses som en enda verksamhet och inte flera olika; att tillsynsmyndigheten redan kände till verksamheten varför syftet med anmälningsplikten uppfyllts; samt att verksamheten formellt sett redan anmälts till Miljö- och hälsoskyddskontoret.

Nämnden

Nämnden anser att även om verksamheten i sig har påbörjats innan volymgränsen har passerats så påbörjas inte den anmälningspliktiga

verksamheten förrän volymgränsen passeras.

Den tidigare anmälan gällde mellanlagring av blybatterier. Nämnden anser att även om den verksamheten var anmäld enligt SNI-koden 90.005-2 så skulle en ny anmälan ha gjorts innan volymgränsen nåddes då detta rör sig om en ny anmälningspliktig anläggning enligt SNI-koden 50.50-1.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den anmälan som bolaget gjort 2003 rörande mellanlagring av blybatterier kan inte befria bolaget från skyldigheten att under 2004 anmäla att man kommer att hantera mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle. Som miljödomstolen funnit föreligger därmed grund för att ta ut miljöstraffavgift.

Den nyss nämnda volymgränsen har överskridits i en sedan många år pågående handel med drivmedel i så liten omfattning att den överträdelse som bolaget gjort sig skyldig till enligt Miljööverdomstolen kan anses objektivt sett vara mycket ringa. Genom tidigare gjord anmälan har det varit känt för nämnden att bolaget sysslar med hantering av motorbränslen. Bolagets underlåtenhet att i rätt tid göra anmälan har med hänsyn till detta haft en närmast försumbar betydelse från miljöskyddssynpunkt. Miljööverdomstolen finner vid en sammantagen bedömning av nu anförda omständigheter jämfört med den föreskrivna avgiftens storlek, 25 000 kr, att det skulle vara uppenbart oskäligt att i förevarande fall ta ut miljöstraffavgift. Nämndens beslut den 9 maj 2005 att ta ut miljöstraffavgift skall därför undanröjas.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anders Holmstrand, Eva Wagner, Henrik Runeson (skiljaktig) och f.d. hovrättsrådet Arne Kardell, referent.

Skiljaktig mening i mål nr M 6241-05

Hovrättsrådet Henrik Runeson är av skiljaktig mening enligt följande.

Som majoriteten konstaterat föreligger grund för att ta ut miljöstraffavgift. Enligt 30 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken skall miljöstraffavgift tas ut även om överträdelsen inte skett uppsåtligen eller av oaktsamhet. Miljöstraffavgift skall dock inte tas ut om det är uppenbart oskäligt.

Verksamhetsutövarens ansvar för överträdelser är således strikt. Att överträdelsen inte påverkat miljön i det enskilda fallet saknar betydelse vid bedömningen av frågan om miljöstraffavgift skall dömas ut eller ej. (jfr miljöbalkspropositionen 1997/98:45, del 2, s. 315). Endast om det i det enskilda fallet framstår som uppenbart oskäligt skall miljöstraffavgift inte tas ut. Som miljödomstolen konstaterat är möjligheten att efterge miljöstraffavgift enligt praxis begränsad till sådana fall där överträdelsen är en följd av omständigheter som ligger utom verksamhetsutövarens kontroll. Som exempel härpå anges i miljöbalkspropositionen, del 2, s. 315, att överutsläpp har skett till följd av att en kemikalie felaktigt har levererats, vilket varit omöjligt att kontrollera, eller att ett ämne har ingått som inte framgår av innehållsförteckningen.

Annat har inte framkommit än att överträdelsen skett på grund av bristande kontroll från verksamhetsutövarens sida. Vad som i övrigt förekommit i det nu aktuella målet medför inte att det kan anses uppenbart oskäligt att döma ut miljöstraffavgiften. Överklagandet skall därmed avslås och miljödomstolens dom stå fast.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT, MILJÖDOMSTOLEN, DOM

KLAGANDE

Otterdahls Bilservice AB, 556344-4446

Aleslöv 3 430 16 ROLFSTORP

MOTPART

Miljö- och räddningsnämnden i Varbergs kommun 432 80 VARBERG

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljö- och räddningsnämndens i Varbergs kommun beslut den 9 maj 2005 i ärende nr 1997-000721, se bilaga 1

SAKEN

Miljösanktionsavgift

DOMSLUT

Miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Miljö- och räddningsnämnden i Varbergs kommun (nämnden) beslutade den 9 maj 2005 att av Otterdahls Bilservice AB ta ut en miljösanktionsavgift om 25 000 kronor till följd av att bolaget bedrivit anmälningspliktig anläggning enligt SNI-kod 50.50-1 utan att ha gjort erforderlig anmälan till tillsynsmyndigheten. Otterdahls Bilservice AB har därefter överklagat beslutet.

YRKANDEN M.M.

Otterdahls Bilservice AB (bolaget) har yrkat att nämndens beslut upphävs samt har anfört bl.a. följande. Verksamheten har bedrivits i 25 år och under 24 av dessa år har försäljningen legat under gränsen för C-anläggning. Ingen förändring av verksamheten har skett under de senaste åren, som vare sig förändrat miljöriskerna eller varit avsedda att öka omsättningen över 1 000 kubikmeter. Omsättningen har varierat mellan åren och endast 2004 överstigit gränsen, då med 2,7 procent. En möjlig orsak till detta är en prishöjning den 1 januari 2005 och om detta är orsaken kommer en motsvarande minskning att ske 2005. Enligt nämndens sammanträdesprotokoll skall hanteringen överstiga 1 000 kubikmeter per år. Eftersom bolaget kände sig osäkra på hur begreppet "per år" skall tolkas gjordes för säkerhets skull en anmälan redan den 24 februari 2005, så snart bolaget upptäckte att försäljningen överstigit 1 000 kubikmeter under 2004. Miljösanktionsavgiften får även anses uppenbart oskäligen då anmälan gjorts på eget initiativ och inte till följd av kommunens tillsyn. Verksamheten är av sådan art att det är svårt att i förväg anmäla vilken volym som kommer att säljas. I synnerhet myndighetsbeslut om förhöjd skatt som kan leda till tidsmässig omfördelning av försäljningsvolymen är omöjligt att förutse. Miljöbalken tillämpas även olika i olika delar av landet och vissa kommuner nöjer sig med att påpeka att en anmälan skall göras om volymgränsen passerats. Varbergs kommun har inte gjort någon miljötillsyn sedan 1997 och har inte heller efterfrågat några volymuppgifter, men nu plötsligt påförs bolaget en straffavgift. En avgift på 25 000 kronor kan var behövlig i ett stort företag men för ett mindre företag är den förödande.

Nämnden har vidhållit sitt beslut.

DOMSKÄL

Av 30 kap. 1 § första stycket 2 p miljöbalken framgår att en särskild avgift (miljösanktionsavgift) skall betalas av en näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, utan att tillstånd har meddelats eller anmälan har gjorts. I andra stycket samma lagrum anges att miljösanktionsavgift skall tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet. Miljösanktionsavgift skall dock inte tas ut om det är uppenbart oskäligt.

Enligt 21 § 1 p förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan anmälan enligt miljöbalken anlägga eller driva fabriker eller andra inrättningar eller bedriva annan miljöfarlig verksamhet som i bilagan till förordningen har beteckningen C. I bilagan framgår att en anläggning där mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle eller 1 miljon normalkubikmeter gas avsett som motorbränsle hanteras per år, SNI-kod 50.50-1, har beteckningen C.

Underlåts föreskriven anmälningskyldighet uppgår miljösanktionsavgiften till 25 000 kr enligt p 1.1. i bilagan till förordningen (1998:950) om miljösanktionsavgifter.

Av handlingarna framgår att Preem Petroleum i Hisings Backa levererat 831 kubikmeter bensin och 196 kubikmeter diesel till Otterdahls Bilservice AB under 2004. Således har totalt 1 027 kubikmeter flytande motorbränsle hanterats vid anläggningen under 2004. Först den 24 februari 2005 lämnade bolaget in en anmälan till nämnden.

Det är i målet ostridigt att mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle har hanterats av bolaget under 2004 utan att någon anmälan dessförinnan gjorts till den kommunala nämnden. Grund för att ta ut miljösanktionsavgift föreligger därmed.

Möjligheten att efterge miljösanktionsavgiften skall enligt praxis tillämpas restriktivt och får anses begränsad till sådana fall där överträdelsen är en följd av omständigheter som ligger utom näringsidkarens rimliga möjlighet att kontrollera. Det är verksamhetsutövaren som ansvarar för att anmälan till den kommunala nämnden görs i tid. Anmälan är här gjord omkring två månader för sent. Vad som upplysts om de kringliggande förhållandena utgör inte grund för eftergift av avgiften. Inte heller vad som i övrigt framkommit i målet innebär att det föreligger sådana omständigheter att det är uppenbart oskäligt att påföra miljösanktionsavgift. Överklagandet skall därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Formulär D)

Överklagande skall ges in till Vänersborgs tingsrätt, miljödomstolen, senast den 28 juli 2005 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

På miljödomstolens vägnar

Göran Stenman

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman och miljörådet Staffan Lagergren. Föredragande har varit beredningsjuristen Jenny Fransson.

Sökord: Strikt ansvar

Litteratur:
